



## Kommunernes samarbejde med virksomheder kan løftes med 38 mia. kr.

For første gang siden 2017 viser nye tal for konkurrenceudsættelse en fremgang i kommunernes samarbejde med private virksomheder. Forskellene mellem kommunerne peger dog fortsat på et betydeligt uforløst potentiale.

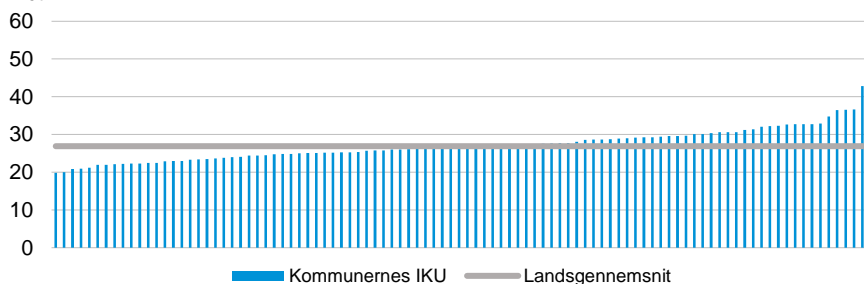
### Fortsat stort spænd i kommunernes samarbejde med private

For første gang i fire år kan der spores en fremgang i kommunernes samarbejde med private virksomheder målt ved Indikator for Konkurrenceudsættelse (IKU)<sup>1</sup>, som stiger med 0,56 procentpoint fra 2020 til 2021. Data viser, at der er stor forskel på, hvor meget de enkelte kommuner konkurrenceudsætter. Den store variation kommunerne imellem indikerer, at der fortsat er potentiale for et styrket offentlig-privat samarbejde.

### Store forskelle på offentlig-privat samarbejde i kommunerne

Kommunernes samlede konkurrenceudsættelse (IKU), 2021

Pct.



Anm.: Indikator-for-konkurrenceudsættelse (IKU) opgøres som forholdet mellem mængden af de udbudte kommunale driftsopgaver (inkl. kommunernes egne vundne bud) og de udbudseggede opgaver, jf. Indenrigs- og Boligministeriets definition.

Kilde: Danmarks Statistik, Indenrigs- og Boligministeriet samt DI-beregninger.

<sup>1</sup> Se metodeafsnittet for definition på Indikator for Konkurrenceudsættelse

**Kommunerne kan øge konkurrenceudsættelse med 38,2 mia. kr.**

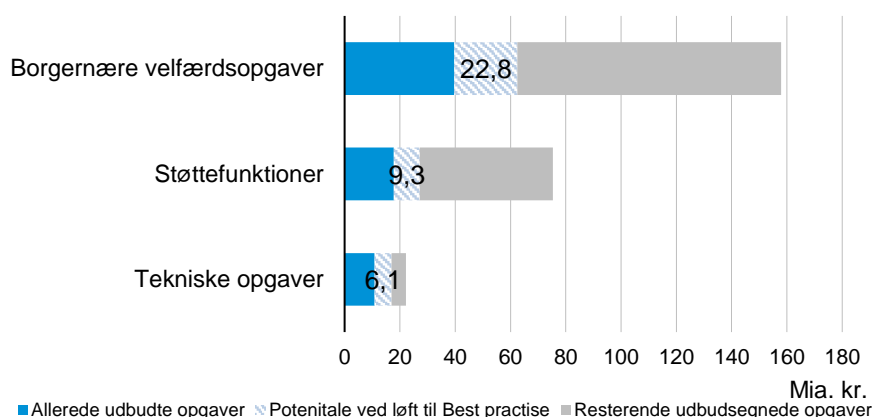
Samlet set konkurrenceudsatte kommunerne i 2021 opgaver for 69 mia. kr. ud af de 255 mia. kr., som Indenrigs- og Boligministeriet definerer som udbudsegne. Hvis kommunerne løftede niveauet svarende til *best practice*, ville yderligere opgaver for 38,2 mia. kr. blive markedsprøvet.<sup>2</sup>

De borgernære velfærdsopgaver i form af bl.a. ældrepleje, dagpasning og sundhedsydelser udgør de mest udgiftstunge poster i kommunernes budgetter.<sup>3</sup> Det er således også på disse opgaveområder, at der i kroner og ører er størst potentiale for at øge samarbejdet med virksomhederne.

**Potentiale for yderligere samarbejde om velfærdsopgaver for 22,8 mia. kr.**

### Stort potentiale for yderligere konkurrenceudsættelse indenfor diverse opgavetyper

Potentiale for yderligere konkurrenceudsættelse fordelt på opgavetyper



Anm.: Borgernære velfærdsopgaver indeholder kommunernes hovedkonti 4 og 5, Støttefunktioner indeholder hovedkonti 3 og 6 og tekniske opgaver indeholder hovedkonti 0 og 2.  
Kilde: Danmarks Statistik, Bolig- og Indenrigsministeriet og DI's egne beregninger

I gennemsnit blev 25,9 pct. af disse typer opgaver udbudt i 2021. Et løft til best practice på det borgernære velfærdsområde vil indebære yderligere konkurrenceudsættelse for en værdi af 22,8 mia. kr.

**Tekniske opgaver og støttefunktioner er særligt udbudsegne**

Blandt de mest oplagt udbudsegne opgaver i form af støttefunktioner<sup>4</sup> som rengøring og it-administration og tekniske opgaver<sup>5</sup> som vejvedligeholdelse findes dog også et betydeligt uforløst potentiale på hhv. 9,3 og 6,1 mia. kr.

<sup>2</sup> Se metodeafsnittet for definitionen på best practice.

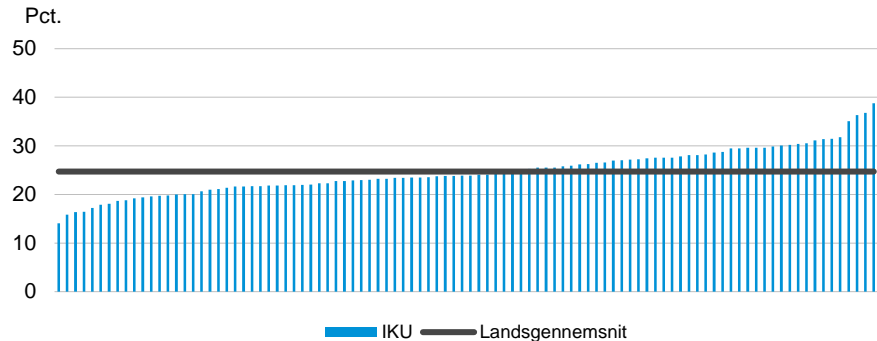
<sup>3</sup> Hovedkonto 4 og 5 i den kommunale kontoplan.

<sup>4</sup> Hovedkonto 3 og 6 i den kommunale kontoplan.

<sup>5</sup> Hovedkonto 0 og 2 i den kommunale kontoplan.

### Omkring en fjerdedel af støttefunktionerne sendes i udbud

Kommunernes konkurrenceudsættelse af støttefunktioner (IKU), 2021



Anm.: Indikator-for-konkurrenceudsættelse (IKU) opgøres som forholdet mellem mængden af de udbudte kommunale driftsopgaver (inkl. kommunernes egne vundne bud) og de udbudseggede opgaver, jf. Indenrigs- og Boligministeriets definition.

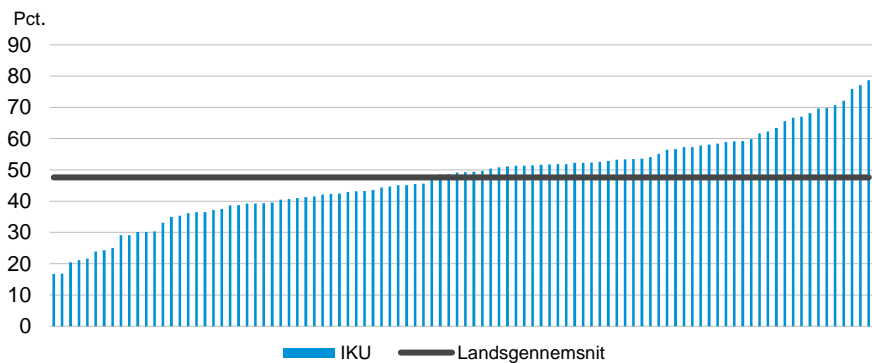
Kilde: Danmarks Statistik, Indenrigs- og Boligministeriet samt DI-beregninger.

De største forskelle kommunerne imellem findes i samarbejdet med private aktører om tekniske opgaver, der spænder mellem 16,8 % og 61,9 %. En spredning på knap 50 procentpoint vidner om, at mange kommuner har gode muligheder for at øge samspillet med virksomhederne ved at trække på erfaringerne fra andre kommuner.

**De bedste kommuner løser 75 pct. af de tekniske opgaver i samspil med private**

### Markant variation i offentlig-privat samarbejde om tekniske opgaver

Kommunernes konkurrenceudsættelse af de tekniske opgaver (IKU), 2021



Anm.: Indikator-for-konkurrenceudsættelse (IKU) opgøres som forholdet mellem mængden af de udbudte kommunale driftsopgaver (inkl. kommunernes egne vundne bud) og de udbudseggede opgaver, jf. Indenrigs- og Boligministeriets definition.

Kilde: Danmarks Statistik, Indenrigs- og Boligministeriet samt DI-beregninger.

**Betydelige forskelle mellem kommuner, der ligger hinanden**

Selvom de tekniske opgaver i kroner og ører kun udgør en mindre del af de kommunale budgetter, er der altså her muligt at opnå en meget høj grad af konkurrenceudsættelse. Der er desuden solid empirisk dokumentation for, at offentlig-privat samarbejde på

netop dette område rummer et væsentligt potentiale for økonomiske gevinster og kvalitetsforbedringer.<sup>6</sup>

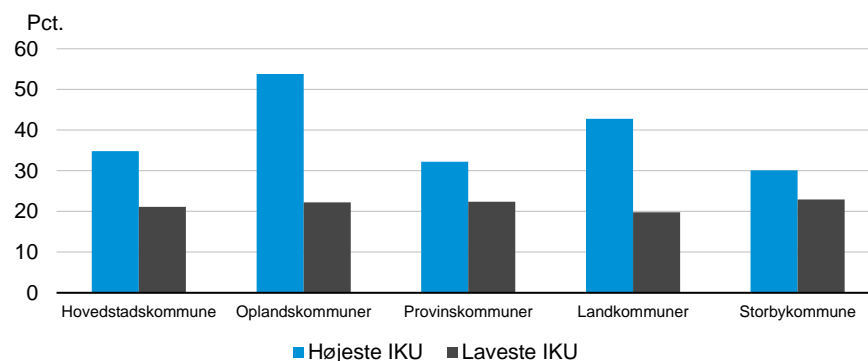
### Kommunernes rammevilkår

**Store forskelle blandt sammenlignelige kommuner**

Forskellige rammevilkår kunne potentielt begrænse den enkelte kommunes praktiske mulighed for at øge omfanget af offentlig-privat samarbejde. På tværs af Danmarks Statistiks kommunetyper<sup>7</sup>, der opdeler kommunerne efter sammenlignelig geografi og arbejdsmarkedsvilkår, findes dog fortsat en betydelig variation i, kommuners inddragelse af private virksomheder i opgaveløsningen.

### Stor spredning på tværs af forskellige kommunetyper

Højeste og lavest IKU indenfor kommunetyper, 2021



Anm.: Der anvendes Danmarks Statistiks kommunegrupper fra 2018. Indikator-for-konkurrenceudsættelse (IKU) opgøres som forholdet mellem mængden af de udbudte kommunale driftsopgaver (inkl. kommunernes egne vundne bud) og de udbudseggede opgaver, jf. Indenrigs- og Boligministeriets definition.

Kilde: Danmarks Statistik, Indenrigs- og Boligministeriet samt DI-beregninger.

Samtlige kommuner har dermed mulighed for at søge inspiration til et løft i konkurrenceudsættelsen hos en kommune med sammenlignelige grundvilkår. Tilsvarende konkluderede Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i en kortlægning fra 2017, at det overordnet set er vanskeligt at forklare variationen i IKU på tværs af kommunerne.<sup>8</sup>

**Enkelte kommuner viser vejen frem**

De seneste 10 år har de tre kommuner, der har løftet samarbejdet med virksomhederne mest, været Gribskov Kommune, Rødovre Kommune og Brønderslev Kommune – hhv. en oplands-, land- og

<sup>6</sup> Se fx Houlberg & Petersen (2015). Økonomiske effekter af konkurrenceudsættelse på det kommunale vejområde, samt DI (2021). Dokumentation for potentiale ved konkurrenceudsættelse.

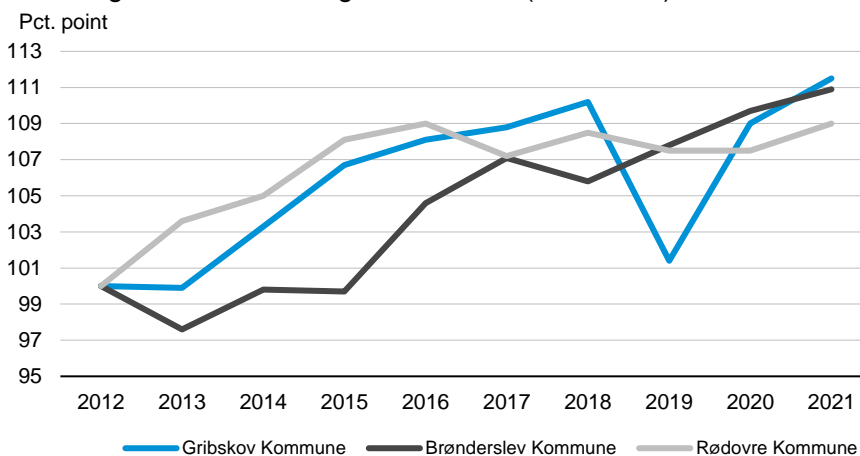
<sup>7</sup> Læs mere om baggrunden for Danmarks Statistiks opdeling af kommunerne her.

<sup>8</sup> Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (2017). Kortlægning af kommunernes arbejde med udbud.

en hovedstadskommune. Disse tre kommuner har hver i sær løftet andelen af konkurrenceudsatte opgaver med ca. 10 procentpoint.

### Tre kommuner har løftet konkurrenceudsættelsen med 10 procentpoint på 10 år

Udviklingen i IKU for udvalgte kommuner (indekseret), 2012-2021



Anm.: Udviklingen er indekseret med 2012 som basisår (100) og gengiver ændringer i procentpoint fra indekseringsåret 2012

Kilde: Danmarks Statistik, Indenrigs- og Boligministeriet samt DI-beregninger.

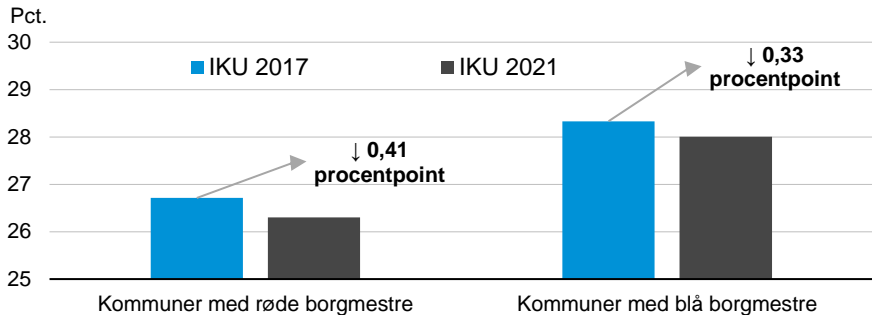
### Større forskelle mellem kommuner med røde og blå borgmestre

Selvom borgerlige byrådspolitikere generelt set er mere positivt stemt over for øget konkurrenceudsættelse<sup>9</sup>, kan der kun spores en mindre forskel på udviklingen i kommuner med hhv. røde og blå borgmestre henover den seneste valgperiode. Det betyder dog, at kommuner med blå borgmestre udvider forspringet, således at de i gennemsnit har en IKU på 28,0 pct., mens kommuner med røde borgmestre i gennemsnit konkurrenceudsætter 26,3 pct. af de ud-budseguede opgaver.

<sup>9</sup> DI Analyse (2021). De fleste kandidater til kommunalvalget prioriterer erhvervslivet højt.

### Flere opgaver sendes i udbud i kommuner med blå borgmestre

Udvikling i gennemsnitlig IKU for kommuner med hhv. røde og blå borgmestre 2017-2021



Anm.: Der tages udgangspunkt i borgmesterens partitilhørsforhold i foregående valgperiode. Følgende regnes for "blå" partier: Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Nye Borgerlige, Kristendemokraterne og Dansk Folkeparti. Følgende regnes for "røde" partier: Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten og Alternativet. Kommuner hvor borgmesteren er opstillet for en lokaalliste er udeladt.

Kilde: Indenrigs- og Boligministeriet, Danmarks Statistik samt DI-beregninger

Dette betyder, at der for en gennemsnitlig kommune med en rød borgmester er sket et faldt på 10,7 mio. kr. i omfanget af offentlig-privat samarbejdet, mens faldet i gennemsnit lyder på 8,6 mio. kr. i kommuner med blå borgmestre.<sup>10</sup>

### Metode

Kommunernes samarbejde med private virksomheder måles i denne analyse ved Indikator for Konkurrenceudsættelse (IKU), som er fastsat af Indenrigs- og Boligministeriet. Indikatoren beskriver forholdet mellem konkurrenceudsatte driftsopgaver og den samlede mængde af udbudseggede opgaver i en kommune opgjort i nettodriftsudgifter. De konkurrenceudsatte opgaver består af de driftsopgaver, der varetages af private leverandører og kommunernes egne vundne bud.

DI definerer i denne analyse best practice som gennemsnittet for de ti kommuner, der inden for, hver hovedkonto konkurrenceudsætter den største andel af de udbudseggede opgaver. Best practice svarer til, at kommunerne for hver hovedkonto når op på et niveau, der svarer til gennemsnittet for de ti kommuner, der konkurrenceudsætter mest.

**Indikator for konkurrenceudsættelse**

**Definition på best practice**

<sup>10</sup> Gennemsnitskommunen er her konstrueret som den gennemsnitlige konkurrenceudsatte opgaveværdi (tæller) som andel af den gennemsnitlige værdi af den samlede mængde af udbudseggede opgaver i kommunerne (nævner).